

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo. v.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Intus vincim? vincendo cupiscētias p q̄s nob dñant. Hec ille. S̄ igit p̄ctōr fue dia boli q̄ tua p̄fusiōe delectar̄z r̄ diabolo dño tuo materiā vani gaudij tribuis recognosce miserā stat? tui. **S**ecōdā ē rō assimilatiōis qz p̄ctm̄ assimilāt hoīem diabolo. Nulla em̄ est turpitudō i diabolo nisi per p̄ctm̄. Sic r̄ aīa p̄ p̄ctm̄ fit turpis r̄ defoz/ mis vt̄ diabol? Uide ḡ q̄ntā iūriā deo facis p̄ p̄ctm̄ dū de aīa imagine dei fac̄ ima gine diaboli. **F**igura. j. Sach. j. Edifi cauit antiochus abominādū idolū sup al/ tare p̄ctm̄ certe idolū ē diaboli/idolū abo minatiōis. **E**ze. xvj. Abominatiōe feci/ sti decore tui. S̄ igit aīa peccat̄r̄ erube/ sce r̄c. **T**ertīa ē rō inhabitatiōis qz per p̄ctm̄ fit hō templū siue habitaculū diabo li. quēadmodū p̄ gr̄az efficit̄ tēplū dei Uñ cuiuslibet peccat̄i mortalit̄ dicit̄ p̄r̄ illō. j. Re gū. xvij. Ecce spūs dñi malus exagitat̄ te Uñ Apo. xvij. Cecidit babilon r̄ facta ē habitatio demonior̄. Q̄ntā ē maledictio p̄cti qd̄ de tēplo spūscti facit̄ habitaculū diaboli. Q̄ntā ē differentia int̄ hos duos hospites. s. spūsctm̄ r̄ diabolum. Apparet itaqz in q̄ntā miserā deicit̄ p̄ctm̄ Prover. xij. Miseros p̄los facit̄ p̄ctm̄. et Aug. li. d tri. Dagna hoīs miserā cū illo nō esse sine q̄ nō pot̄ bñ eē. Et qd̄ per? ē sic ipe ait li. p̄f. Quid miser? misero n̄ miserare se spm̄: Et mlti sūt tales miseri sui diaboli si miles diabolo tēplū diaboli nec tñ sibimet miserent. Eūcite igit̄ eijate o p̄ctōres dia/ bolū qz si ei p̄beris nūc hospitiū. hospites ei? in inferno erit? **E**t̄eplū de q̄dā canonico Uide in scdo aduētuali feria. iij. post pri mā dñicam aduent?.

Erit? ar. Aud. r̄c. Lauete ne p̄ctm̄ di ligat̄z s̄ ipm̄ cito reijcite. Notate dñ q̄ntū erit ch̄riano vituperiū p̄ctm̄ n̄ reliq̄/ se cū legat̄ d̄ socrate. Et h̄z in Decret. xij. q. iij. Socrates. qz socrates p̄hs theban? dū p̄ mare athenas gr̄a studij p̄geret p̄icit a se magnū pōd? auri di. Poti? volo sūmer/ gere te qz sūmergas me. Projicite igitur r̄ vos p̄ctā ne vos sūmergat̄ i infernū. Mala q̄pe oīno p̄cti societas. Notate qz lex dicit̄ Qui sibi malū sociū eligit̄ dese conq̄ri d̄z: r̄ sibi imputare. ff. p̄ socio. l. cū duobz. §. j. Pone casū de malo p̄ditore sic abomiabi li apd̄ regē qz r̄ q̄cūqz cū eo reperit? fuerit

suspendet. Nōne vnusq̄sqz talē sociū fuge ret/ aut si volūtarie cū eo maneat nōne fas tuus est r̄c. Expone r̄ applica notādo illō **E**cci. xxj. Quasi a facie colubri fuge p̄ctā

Dñica. iij. post pasca. Sermo. v.

Quā uenerit

Quā uenerit r̄c. Glado ad eū q̄ me misit Jo h̄n. xvj. Ad h̄ iuit vt̄ nob spm̄/ sc̄tm̄ daret. q̄ si sic diceret. Glado p̄ toleran tiā passionis ad eū q̄ me misit p̄ supabun dantiā dilectionis. vt̄ inde mittā vob spm̄/ ritūsc̄tm̄ ad dandū constantiā affectiōis. **D**e p̄mo Joan. xij. Adhuc modicūz r̄ mund? iā me nō uidet. **D**e scdo. j. Jo an. iij. In h̄ apparuit charitas dei in nob: qm̄ filiū suū misit in mūdū r̄c. **D**e tertio Joā. xvj. Cū uenerit paraclet? ille testimoniiū p̄hibebit de me.

Salutatio **C**ū uenerit r̄c. **P**rimus ar. An p̄ p̄ctm̄ contingat to talit̄ auferri habilitatē nature ad bo nū. Uide in p̄mo aduētuali feria. v. post. **D**ñicam.

Secund? ar. In p̄ced. r̄c. Nunc dicen/ dū quō spūscti? arguit mundū de p̄ctō ostēdendo illud homi esse nociuū. Sic certe est hōi p̄ctm̄ nociuū qz si nō esset pec/ catū oīa p̄desent hōi r̄ p̄pter p̄ctm̄ omnia vertunt̄ in hoīs detrimētū. qm̄ vt̄ ait se/ neca. nihil ē hōi bonū sine se bono. hoc so lū malū facit̄ hoīem malū. Sunt aut̄ p̄cti/ pne notāda tria nocumēta homini ex pec/ caro puenientia.

- P**rimū est distractio natural' qlitatis
- S**cdm̄ ē abusio multiplic' fatuitatis.
- T**ertū ē exclusio spūalis bonitatis.
- P**rimū r̄c. Abijcit em̄ p̄ctm̄z distrahit tri plice naturalē hoīs qlitatem.
- N**aturalem bonitatē.
- N**aturalem dignitatē.
- N**aturalem libertatē.

Primo igit̄ distrahit naturalē bonitatē Lu ce. x. Hō descendēs ab hierl̄m i hiericho. id ē in defectū p̄cti expoliat̄ gratuit? r̄ vul nerat̄ in naturalibz vt̄ exponit **B**eda qz vi delictz diminuit̄ seu impedit̄ natural' incli natio ad p̄rutes. p̄ act? em̄ hūanos fit incli natio ad siles act?. **E**x h̄ aut̄ qz aliqd̄ incli

Dominica. III. post pascha

nat ad vnu p̄rioꝝ diminiuit seu impeditur
ei inclinatio ad aliud. Quā cū pctm̄ sit p̄tū
p̄rium ex hoc ip̄o q̄ hō peccat diminiuitur
seu impedit ei inclinatio ad p̄tū. Per
septē q̄ppe ḡdus diminuta bonitate natu
re ruit p̄scia in p̄fundū pctōꝝ. In p̄mo pec
catū ē q̄m̄ importabile. In sc̄do graue. In
tertio leue. In q̄rto insensibile / eo q̄ eius
grauitas nō extimat. In q̄nto delectabile
z iā cū studio cōmittit. In sexto desidera
bile etiā absq̄ p̄uā tentatiōe. In septimo
fit defensabile. Nam sic d̄r Protr. xvij.
Pctōꝝ cū in p̄fundū pctōꝝ venerit p̄tēit.
Quā apparet q̄lit vulnerat natura ex pctō.
Ponit at̄ Beda q̄tuor vulnera nature h̄
mane ex pctō inflicta. q̄ sūt p̄cupiscētia /
firmitas / ignorātia / z malicia. Et sic dicit
Tho. j. ij. q. lxxv. Concupiscētia h̄ nomi
nat destitutionē appetit̄ p̄cupiscibil̄ a suo
ordine ad delectabile moderatū rōne. In
firmitas destitutionē irascibil̄ a suo ordie
ad arduū Ignorantia difficultatē ad q̄ren
di sciam siue destitutionē rōnis a suo ordi
ne ad vey. Malicia p̄nitatem volūtāt ad
malū fm̄ illō Gen. vj. P̄oni sūt sēsus ho
minis ad malū ab adolescētia sua. Ista q̄
tuor vulnera nature h̄uane sunt inflicta ex
pctō p̄mi parēt̄ s̄ z ex alijs illis pctis ma
gis ac maḡ aggrauant inq̄ntū p̄cupiscen
tia magis exardescit maior difficultas h̄n
agendi accrescit / rō hebetat p̄cipue i agen
dis z volūtās idurat. Hec Tho. q̄ p̄pi
culosa vulnera. vulnera inq̄q̄ mortalia et
p̄ naturā icurabilia. Q̄ntina sic q̄reret hō
remediū p̄ vuln̄ aie sic facit p̄ vuln̄ cor
poris. Amb. li. d̄ offi. Que pena grauior
p̄ vuln̄ p̄scie. Sc̄do pctm̄ abijcit natu
rale hois dignitatē quā h̄z sup̄ bestias in
q̄ntū rōnalis est. Nā p̄ pctm̄ fit hō s̄ilis be
stijs. Ps̄. Hō cū in honore eēt nō intelle
xit comparatus est iu. inf̄. z s̄ilis fact̄ ē illis
Hec solū s̄ilis illis s̄z efficit q̄si porcoꝝ ser
uus sic de filio p̄digo d̄r Lu. xv. P̄t̄ aut̄
q̄d dicitū est p̄bari philosophico fundamē
to. At̄ aut̄ p̄hs. j. et̄hic. q̄ fuit triplex vita
posita a p̄hs.

Prima voluptuosa.

Sec̄da civil̄ seu politica.

Tertia p̄tēplatiua.

Considerabāt em̄ hoiem eē mediū inf̄ su
periora. i. angelos z inferiora. s̄. bruta. Iō vt

p̄ticipat cū brut̄s p̄uenit ei vita voluptuosa
sa / vt est civil̄ z rōnal̄ vtens vita politica /
vt cōicat cū angel̄ in intelligētia vita p̄tē
platiua. Qui ḡ vivit p̄ma vita bestia ē. q̄
sc̄da hō est / q̄ tertia angel̄ ē. Concludit ḡ
q̄ hō p̄ q̄nto peccādo rōnē subijcit sensuali
tati recte brut̄s compar̄ imo brut̄s villor̄ ē.
L̄bys̄. in hōme. ascēsiōis super illud Hō
compar̄ est iunēt̄. Per̄ ē cōparari q̄ na
sci. Natural̄ nō h̄z rōnē tolerabile ē. hō
minē p̄o rōne decoratū irrationali nature
compari volūtāt̄ crimē est. Iō etiā deus
ad animā peccatricē ait. Hiere. ij. q̄vilis
fac. es nimis. et Arist. j. politic̄. Sic hō p̄
fect̄ p̄tētib̄ optimū ē animal̄ iusta alien̄ a
lege z iudicijs pessim̄ est oim̄. Creatu
ra isenfata cur peccare nō times que peccā
do naturalē tuā dignitatē p̄dis z bestia ef
f̄er̄. Erubescē aia peccatric̄. Audi luxu
riosa z adultera zc̄. effes p̄tenta apparere
fetid̄ canis / vel tu auare lup̄ rapax soluz
p̄ynū dic. Non nō diceres pro toto mūdo
Quare ḡ vilipendis sic aiam tuā. Ter
tio pctm̄ distrah̄it naturalē libertatē. Dic
quidā. Non h̄n p̄ toto libertas vendit̄ au
ro. S̄z velis rōl̄ p̄dis eā pctō. Quā Aug.
de ci. dei. li. iij. Bon̄ etiā si seruit̄ liber ē
malus aut̄ etiā si regnet̄ ser̄ est / nec vni
d̄ni. sed q̄d grauior̄ est tot̄ d̄noꝝ q̄t̄ vicioꝝ.
Propt̄ q̄d interrogat̄ sc̄ds p̄hs q̄d ē liber
tas hois. ait. Innocentia. A p̄rio ḡ sensu
q̄ maior̄ est seruit̄ q̄ fuit̄ pctō. In etiā
dicit Aug. xij. de ciui. dei. q̄ p̄ma cā fuit̄
tis pctm̄ ē. Turpissima fuit̄ o turpissi
ma factura p̄ pctm̄ amississe naturalē liber
tatē: sicq̄ tandē retrudi in captiuitatē iser
nalē. Exēplū de achab cui d̄r. ij. Reḡ.
xj. Eo q̄ venūdat̄ sis vt faceres malū in
p̄pectu d̄ni q̄si vic̄ captiui pcti: et p̄ p̄hs
inferni. Nā d̄r hierē. xv. Qui de captiuita
te ad captiuitatē. i. d̄ captiuitate pcti ad ea
p̄iuitatē inferni.

Quartus ar. Aud. zc̄. Cauete itaq̄ ne
vostip̄os naturali dignitate atq̄ liber
tis nisi p̄ pctm̄ q̄d nō nisi volūtate cōmit
tis. vt p̄tz. xv. q. j. c. Non est. Nec dubiū do
lēdū ē d̄nū amittere libertatē In vic̄ lec
q̄ libertas inextimabil̄ res ē: z oib̄ reb̄
fauorabilior. ff. de re. iur̄. l. libertas. z liber
hō extimationē nō recipit. ff. de p̄b̄o p̄ obli

gationibus. l. liber. Seruit' aut' morti eq' pa-
rat. ff. de iureiur. l. fuitute. Morate multū
doleret vlr nobil' si capr' ab aduersario bo-
nis suis spoliaret' r ad modū bruti anial'
duro seruitur' iugo pmeret: multo magis
dolerere debet pctōr' r erubescere rē. ps. Erubescat impij rē.

Dñica. iij. post pascha. Sermo. vj.

Quam uenerit

rē. Amē dico uob. Expedit uobis ut ego uadā. Si ei nō abie-
ro pa. n. ve. ad. v. si at abie. mittā eū ad uos
Joan. xvj. Ubi christus proponit.

Primo sue recessiōis necessitatē: cū dicit. ve-
nitare dico uobis expedit rē.

Secundo sue remansiōis dāmonstratē: cū
dicit. Si em nō abiero rē.

Tertio sue ascēsiōis utilitatē: cū dicit. Si
aut abiero rē.

De primo Lu. xxij. Hoc qd' scriptū ē oportet
impleri in me. De secundo Aug. Nō potes-
tis cape spiritū: qd' dū fin carnē nosse p-
stis chm. De tertio Joā. xij. Uado
parare uob locū. uel illud Jo. xvj. Mittā
uobis spm' p'itatis rē.

Cum uenerit rē.

Primo ar. An pctm' de q' spūstus ar-
quit mundū sit formal' puatio boni
grē. uide i prio aduēuali fe. iij. p. iij. do.

Secundo ar. In pce. rē. Hic dicitur de
secundo numero qd' ē abusio mltiplic' fatuitas.

Sunt aut' p'cipue septē fatuitates peccantiū diligēt' considerāde. Prima ē fatuitas electiōis. qz uic' pot' elig' pcc' caroz larā uiam q' ducit ad mortē q' artam q' ducit ad uitā Dat. vij. Secda est fatuitas sollicitatiōis. qz mag' sollicit' ē de r' uilissima q' nobilissima d' carne uic' q' d' aia: imo ut carnis cortice custodiat sepe nucleū aie p'dit. Bern. Sic stulti extimatores de minimis maximā: r de maris minimā curā gerunt. Tertia ē fatuitas delectatiōis qz p'p' modicā stillā dulcedis exteriores comedit uenenosissimū cibū r mortiferū etiā uide Aug. De seminariū uoluptat' uenē nū pura Apoc. vij. Multi mortui sūt de aqs. i. delectationib' mūdi. qz amare facere sūt. i. post mortē. Si p'sideraret pctōr' q' iller illa pcti sui turpis delectatio i amaritu-

dine p'et. Deu. xxij. Uua eoz uua fellis r bori' amarissim'. fel draconū vi. e. r ve. aspi. isanabile. Siks itaqz ē pctōr' rustico q' uitar' ad nuptias i uia sities bibit aquā d' fumo fetidā quā euomit i porta nuptiaz turpit' r nō solū nō ē ad nuptias admissus: imo cū flagello i carcerē reclusus. Sic hō hic bibēs i mūdo delectatōes: i morte euomet: r celestib' nuptijs idign' turpiter eij ciet i tenebras exteriores Bern. Uia pcti igreditib' p'inat mel sophisticū: p'greditē tibi fel r acetū: egreditē tibi isanabile uene nū aspidū. Quarta ē fatuitas illa q'atio nis. qz uic' pctōr' seipm' illa q'at i manibus iūmia. Job. xviij. Immisit i rete pedē suū Ubi Be. Qui pedē i rete mittit nō statū cū uoluerit eijc'it: sic q' i petō se deijc'it/ mox cū uoluerit surgit Prouer. v. c. Iniq' tates sue caput' ipiū: r suntb' pctōr' suoz vniūsqz p' strig'it. Quinta ē fatuitas p'di tōis. qz q' p' nihilo p'dit i finitū bonū q' modū esau q' p' lenticulayēdidit ius p'mo/ geniture. ut h' Be. xxv. Hinc Ber. ait. Ueue ue. vapor ē ad modicū parēs q' eter ne felicitat' aditū itercludit. Sexta ē fa ruitas famulatiōis. qz. s. rps exponit fuitē ad diabolo. Q' m' misera stulticia. B. ego. Stultum ē offēdo dō fuitre diabolo q' nullo placat obseqo: s' q' to pl' q's ei fuerit: tā/ to cū pl' ror' q'bit. Septia ē fatuitas dere lictiōis. qz deserit pctōr' fōtē uitez tot' bo nitar'. s. deū p' uili blādimēto pcti. Hinc cō q' r' de' Hier. ij. De dereliquit' fōtē aq' uiue: r fodē sūt sibi cisternas dissipatas q' p'tinere si ualēt aqs. Fōs aq' uiue ē ipe de' qz i eo ē oīs boni idēficiēs plenitudo. L' i/ sterne at dissipate uocāt hui' secl' bona q' absqz dō nihil sūt Aug. ix. p' fēf. Dis copia q' de' meus nō ē egestas mibi ē. Preterea vna ē sūma pctōr' fatuitas. qz cū sint q' i ore leonis i igressū ardēt' fornac': i igressū su abyssū p'fidissime. s. in ostio iferni nō cu rāt neqz attēdūt. Jo bñ d' Prouer. iij. c. Uia ipioz tenebrosa nesciūt ubi coruāt. Sz heu heu tāde sciēt r uidebūt. Exē/ plū narrat Be. i. iij. dial. de h' dā cūe rho mano q' uiuēs paz cogitauerat d' sine: cut i extremis laboranti apparuit nauis para/ ra qua ipe et uicinus suus deducendū erāt in Siciliam. Et subdit Grego. q' ille mo/ riens se ad Siciliā deducendū testat' est.